

मा.सर्वोच्च न्यायालयाच्या सिव्हिल अपिल क्र.२३१७/२०११ (दि स्टेट ऑफ पंजाब विरुद्ध दविंदर सिंग) मधील निर्देशानुसार अनुसूचित जातीच्या आरक्षणाचे उपवर्गीकरण करण्यासाठी मा.उच्च न्यायालयाच्या निवृत्त न्यायाधीशांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्याबाबत....

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग
शासन निर्णय क्र.सीबीसी-२०२४/प्र.क्र.७६/मावक
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक: - १५ ऑक्टोबर, २०२४.

प्रस्तावना:-

मा.सर्वोच्च न्यायालय, नवी दिल्ली मधील सिव्हिल अपिल क्र.२३१७/२०११ (दि स्टेट ऑफ पंजाब विरुद्ध दविंदर सिंग) मधील दि.०१.०८.२०२४ रोजीच्या न्यायनिर्णयाच्या अनुषंगाने राज्यातील अनुसूचित जातीच्या आरक्षणाचे उपवर्गीकरण करण्याचे अधिकार राज्य शासनास प्राप्त झाले आहेत. सदरहू न्याय निर्णयाच्या अनुषंगाने राज्यातील अनुसूचित जातीच्या आरक्षणात उपवर्गीकरण करण्याच्या दृष्टीने तत्त्वे/निर्देश यासंदर्भात सविस्तर माहितीचे संकलन करणे, तथ्यांची छाननी करणे, उपवर्गीकरणाची प्रक्रिया निर्धारित करणे, उपवर्गीकरणाची आवश्यकता सिद्ध करणे व त्या अनुषंगाने उपवर्गीकरणाचा प्रारूप आराखडा शासनास सादर करण्यासाठी मा.उच्च न्यायालयाच्या निवृत्त न्यायमूर्ती यांच्या अध्यक्षतेखाली एक सदस्यीय समितीचे गठन करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

अनुसूचित जातीच्या आरक्षणामध्ये उपवर्गीकरणाचा प्रारूप आराखडा ठरविण्यासाठी खालीलप्रमाणे समिती गठीत करण्यात येत आहे: -

अ.क्र.	नाव व पदनाम	समितीतील स्थान
१.	मा.न्यायमूर्ती श्री.अनंत मनोहर बदर, निवृत्त न्यायाधीश, मा.उच्च न्यायालय, पाटणा	अध्यक्ष
२.	श्रीमती इंदिरा आस्वार, निबंधक, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था (बार्टी), पुणे.	सदस्य सचिव

२. समितीची कार्यकक्षा खालीलप्रमाणे राहिल: -

- १) मा.सर्वोच्च न्यायालय, नवी दिल्ली येथे दाखल सिव्हिल अपिल क्र.२३१७/२०११ (दि स्टेट ऑफ पंजाब विरुद्ध दर्विंदर सिंग) या न्यायालयीन प्रकरणी भारताचे सरन्यायाधीश, मा.सर्वोच्च न्यायालय, नवी दिल्ली यांच्या अध्यक्षतेखालील ७ सदस्यीय खंडपीठाने दि.०१.०८.२०२४ रोजी दिलेल्या न्यायनिर्णयाचा सविस्तर अभ्यास करणे,
- २) राज्यातील अनुसूचित जातींची सविस्तर यादी तयार करून त्याचा अभ्यास करणे,
- ३) ज्या राज्यांनी अनुसूचित जातीच्या आरक्षणाचे उपवर्गीकरण केले आहे किंवा सर्वोच्च न्यायालयाच्या दिनांक ०१.०८.२०२४ न्याय निर्णयानंतर ज्या राज्यांनी असे उपवर्गीकरण करण्याची प्रक्रिया सुरु केली आहे, त्या राज्यांनी केलेल्या प्रशासकीय तसेच वैधानिक कार्यवाहीच्या माहितीचे संकलन व अभ्यास करणे,
- ४) अभ्यासाअंती अनुसूचित जातीच्या आरक्षणाच्या उपवर्गीकरणाच्या दृष्टीने करावयाच्या पुढील सविस्तर प्रक्रियेचे प्रारूप निर्धारित करणे.

३. समितीने वरील मुद्द्यांच्या अनुषंगाने सविस्तर अभ्यास करून शिफारशीसह प्रारूप आराखडा तीन महिन्यात शासनास सादर करावा.

४. अध्यक्ष यांना अनुज्ञेय सोयी व सुविधा: -

- ४.१ समितीचे अध्यक्ष यांना पूर्ण वेळ वाहन व वाहन चालक (इंधन खर्चासह) अनुज्ञेय राहिल.
- ४.२ समितीचे अध्यक्ष यांना समितीच्या कामानिमित्त दौऱ्याकरिता विमान प्रवास भाडे अनुज्ञेय राहिल.
- ४.३ समितीचे अध्यक्ष यांना समितीच्या कामानिमित्त विविध ठिकाणी शासकीय दौऱ्यावर गेल्यास राजशिष्टाचार प्रमाणे त्यांची निवास व भोजन व्यवस्था शासकीय विश्रामगृह येथे करण्यात येईल.
- ४.४ समितीच्या कामासाठी आवश्यक अधिकारी/कर्मचारीवृंद व साधनसामुग्री (संगणक, प्रिंटर, स्कॅनर) बार्टीमार्फत उपलब्ध करून देण्यात येईल.

५. सदर समितीचे अध्यक्ष यांना उपरोक्तपणे येणारा खर्च डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था (बार्टी), पुणे यांचे कार्यालयाकडील “मागणी क्र.एन-३, मुख्य लेखाशिर्ष २२२५, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जाती व इतर मागासवर्ग यांचे कल्याण, ०१, अनुसूचित जातींचे कल्याण, ८००, इतर खर्च, (०१) डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर राष्ट्रीय स्मारक महाड, (०१)(०२) डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था पुणे यांचेव्दारे कार्यशाळा व प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविणे, (अ.जा.उ.यो.)(कार्यक्रम) (२२२५-३६८१), ३१, सहायक अनुदाने (वेतनेतर)” या लेखाशिर्षाखाली उपलब्ध होणाऱ्या तरतूदीमधून खर्ची टाकण्यात यावा.

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४१०१५१३०११६७९२२ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सतीश खैरमोडे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

१. मा.न्यायमूर्ती श्री.अनंत मनोहर बदर, निवृत्त न्यायाधीश, मा.उच्च न्यायालय, पाटणा.
२. श्रीमती इंदिरा आस्वार, निबंधक, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था (बार्टी), पुणे.

प्रत,

१. मा. राज्यपाल महोदय यांचे प्रधान सचिव.
२. मा. मुख्यमंत्री महोदय यांचे प्रधान सचिव.
३. मा.उप मुख्यमंत्री (गृह, विधी व न्याय) महोदय यांचे खाजगी सचिव.
४. मा.उप मुख्यमंत्री (वित्त) महोदय यांचे खाजगी सचिव.
५. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
६. अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. सर्व विभागीय आयुक्त.
८. आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे.
९. सर्व जिल्हाधिकारी.
१०. सर्व जिल्हा परिषदांचे समाजकल्याण अधिकारी, गट- अ.
११. सर्व विभागीय समाजकल्याण अधिकारी.
१२. सर्व विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी.
१३. महासंचालक, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था (बार्टी), पुणे.
१४. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.
१५. महालेखापाल, महाराष्ट्र -१/२, (ले. व अ.)(लेखा परीक्षा) महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर.
१६. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
१७. वित्त विभाग (व्यय-१४ / अर्थसंकल्प-३/५), मंत्रालय, मुंबई.
१८. सहसंचालक, लेखा व कोषागरे(संगणक कक्ष), नवीन प्रशासन भवन, ५ वा मजला, मुंबई
१९. सहसचिव/ उपसचिव / अवर सचिव / कक्ष अधिकारी, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२०. निवड नस्ती (का. मावक)